

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 14. uri
datumom naslednjega dne. Cena
mesečno po pošti D 12.50.
Sematvo D 20.50, dostava
D 14.—, na izkaznico
inzerat po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABOR",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslaniha plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje.
Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilka
številka 11.767.

Na naročila brez denarja se ne
sprejme. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, torek 24. julija 1923.

Številka: 164

Popolna stavka rudarjev v vseh trboveljskih revirjih.

Rudarji in družba nepopustljivi. — Vsa pogajanja prekinjena.
Trbovlje, 22. julija. Včeraj se je vršil tu velik delavski shod, katerega se je udeležilo nad 3000 rudarjev. Člani delegacije, ki je vodila pogajanja z Trboveljsko družbo, so poročali o razvoju pogajanj, o protiponudbah družbe in o posredovalnem predlogu vlade. Utemeljili so, zakaj so vse predloge odklonili. Shod je poročila odobrili in sklenili, da delavstvo vztraja pri zahtevah in da se stavka nadaljuje. Tudi v vseh drugih revirjih

trboveljske družbe so se vršili shodi in je delavstvo povsod storilo enake sklepe ko v Trbovljah.
Celje, 23. julija. Položaj je v vseh revirjih trboveljske družbe nespremenjen, stavka traja naprej. Povsod vlada red in mir. Pogajanja se izza 19. tm. niso ponovila. Vsled obojestranske nepopustljivosti je pričakovati, da bo stavka zelo dolgotrajna. Stavka je v vseh revirjih popolna.

Mednar. kolesarska dirka Maribor—Zagreb.

Zagreb, 23. julija. Včerajšnja mednarodna kolesarska dirka Maribor—Zagreb je prinesla nastopne rezultate:
I. kategorija: Prvi Kazimir Šotarko (Gradjanski), 5 ur 51 minut, 31 sekund; drugi Gorazd Hvalec (Primorje), 5 ur, 51 minut, 31 sek.; tretji Josip Pavlija (Sokole) 5 ur 52 minut 15 sek.

Notranji minister o zagrebški špijonaški aferi.

Beograd, 23. julija. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je največ razpravljalo o špijonaški aferi v Zagrebu. Minister notranjih zadev je predložil obširno poročilo o poteku dosedanje preiskave. Pomočnik notranjega ministra se bo v par dneh vrnil iz Zagreba v Beograd, kjer se bo preiskava nadaljevala. Vlada je storila tozadevno večsklepno, ki se bodo izvedli tekoni preiskave. Z ozirom na vesti beograjskega časopisa

je izjavil notranji minister, da pisava listov ne odgovarja povsem stvarnemu stanju in temelji na netočnih podatkih. Poročila so večinoma zelo pretirana. Če la afera je mnogo manj pomembna, kakor pa jo slikajo nekateri listi. V nadaljnjem poteku se je za razpravljalo o tekočih zadevah. Sklenjeno je bilo, da pozove vlada urednike glavnih listov ter jim obrazloži zunanji politični položaj ter izda nekatere direktive.

Rumunski minister Duca o pomenu konference Male antante v Sinaji.

Obljubni vsakoletni sestanek. — Nobenih senzacij. — 22 točk na dnevnem redu. — Rumunski kraljevski par poseti septembra Beograd.
Bukarešta, 23. julija. (Izv.) Rumunski zunanji minister Duca je izjavil napram novinarjem, da pripisuje inozemsko časopisje konferenci zunanjih ministrov Male antante v Sinaji preveliko važnost. Konferenca je bila sklenjena že lansko leto na sestanku v Beogradu. Zunanji ministri male antante se sestanejo vsako leto, da se posvetujejo o najaktualnejših vprašanjih, ki se tičejo Male antante. Letošnji sestanek se bo vrši v Rumuniji. Lausanska konferenca je omogočila, da so bili državniiki Male antante neprestano v stikih ter bodo na konferenci v Sinaji razpravljali o nadaljnjem postopanju Male antante na konferenci Zveze narodov. Vršila se bo tudi razprava o madžarskem mednarodnem posojilu. V nadaljnjih izjavah je izjavil: Madžarski zunanji minister je napadal Male antanto, da ni sozlasna ter da ne bo sporazuma z Madžarsko. Zato se bo govorilo tudi o tem. Nadalje nam je predhacival, da hočemo preprečiti zblizanje Madžarske s Českoslovaško in

Poljsko. Če bo dotlej že podpisana lausanska mirovna pogodba, bomo razpravljali tudi o odnosih Grčije napram Mali antanti. Na noben način pa ni pričakovati od te konference kakih senzacij. Dnevni red obsega 22 točk, med drugimi tudi vprašanja gospodarskega značaja. Udeleženci konference prispejo že v soboto v Sinajo. Posvetovanja se bodo vršila ves dan dopoldne in popoldne. — Zvečer bo prirejena udeležencem konferenca svečana večerja, na katero bodo povabljeni tudi poslaniki velesil. Drugi dan bo pri Bratiann sprejem diplomatov. Če konferenca v določenem času ne bo mogla rešiti vseh vprašanj, bo podaljšana, dokler ne reši predvidenega dnevnega reda. Po konferenci odputuje odbor strokovnjakov v Prago v svrhu pogajanj s českoslovaškimi trgovci glede plačilnih formalnosti. H koncu je minister še pripomnil, da boša rumunski kralj in kraljica meseca septembra posetila Beograd, odkoder boša odputovala v Rim in Pariz.

Volilni zakon v italijanski zbornici sprejet.

Odklonjen predlog post. Vilfana glede kombiniranih list. — Parlamentarno zasjedanje odgođeno.

Rim, 22. julija. O razpravi glede volilne reforme v rimski zbornici poročajo se nastopne podrobnosti:
Poslanec Vilfan je predlagal, da bi se dovolilo združevanje kandidatskih list, s čimer bi moglo priti do besede tudi neitalijansko govoreče prebivalstvo v Trentinu in Furlaniji. Ko je konstatiral, da se krši pravica, je desnica zagnala buren krik. Poslanec Vicini je dejal, da zakon pozna samo italijanske državljane.

Poslanec Reveretano je izjavil, da je Vilfanov predlog odvišen, ker se lahko vsaka stranka udeleži volitev na samostojni listi. Po govoru državnega tajnika Acerba je bil Vilfanov predlog odklonjen. Nato je bil reformirani volilni zakon z večino 100 glasov sprejet. Tako je po sprejetju volilnega zakona je bilo parlamentarno zasjedanje preloženo na jesen. Senat bo razpravljaj o volilnem zakonu šele v jesenskem zasjedanju.

Malika kolesarska dirka krog Francije. Pelissier (Francija) v 222 urah 15 in pol min., drugi Bottechia (Italija) v 222 urah 46 min. 11 sek.

Iz seje ministrskega sveta.

Beograd, 23. julija. (Izv.) Včeraj dopoldne od 11. ure do 13. ure je imel min. svet sejo, v kateri je razpravljaj o dobavah za ministrstvo vojne in mornarice. Govorilo se je o načina izvedbe teh dobav. Predložijo se naj istočasno tri ponudbe in sprejme se najugodnejša. Razpravljalo se je tudi v notranjem položaju, zlasti zadeva Radića. Člani vlade niso dali o seji nobenih izjav.

Jugoslavija in Albanija ne podpisata lausanske mirovne pogodbe.

Beograd, 23. julija. (Izv.) Kakor se doznava iz poučenih krogov, Jugoslavija in Albanija ne bosta podpisali lausanske mirovne pogodbe, ker ne vpoštevata njihovih zahtev finančijelnega značaja.

Poštni in brzojavni promet z Italijo.

Beograd, 23. julija. (Izv.) Poštni svet pri poštmem in brzojavnem ministstvu je včeraj razpravljaj o italijanskem načrtu za poštni in brzojavni promet med našo kraljevino in Italijo. Posebno dolga je bila razprava o položitvi kabljev (podmorskih žic) od jadranske obale do Italije. Ko bo ta načrt predelan, bo predložen min. svetu in potem s sklepi min. sveta vred odposlan v Rim inšpektorju Milanu Popoviću v svrhu končne obravnave pri sprejetju aranžmana.

General Ricciotti Garibaldi — fašist.

Rim, 22. julija. Min. preds. Mussolini je danes sprejel generala Ricciotti Garibaldija, ki ga je prosil za podelitev fašistovskega znaka in za vpis v seznam fašistovske stranke. Mussolini mu je ugodil.

Italijanski liberalci za fašizem.

Rim, 22. julija. Tukajšnja krajovna skupina liberalne stranke je imela zelo številno obiskano zborovanje, na katerem je bivši min. predsednik Salandra v svojem govoru naglašal, da so cilji, ki jih zasledujeta liberalizem in fašizem, identični. Dolžnost je vseh liberalcev, lojalno sodelovati na delu fašizma. Kralju in Mussoliniju so bile poslana udanostne brzojavke.

Pred meščansko vojno v Nemčiji?

Berlin, 19. jul. Ekstremisti obeh smeri, komunisti in nacionalisti, so se zadnji čas na zelo čuden način igrali z ognjem meščanske vojne. "Rote Fahne" je pozvala v manifestu komuniste naj 29. julija prirede manifestacije protinacionalnemu fašizmu. Fašisti so odgovorili s pozivom na pristaše, naj se v vseh krajih, kjer se čutijo dovolj močne, pripravijo za obrambo. Komunisti so na to odgovorili z izjavo, v kateri opozarjajo na silo delavskih mas, ki bo 29. julija razpršila meščanske vrste. Državna vlada je vsled tega opozorila, da zdaj ni čas, da se stranke spuščajo v medsebojne boje in da se naj na teh težkih časih vsakdo premisli kršiti zakone. Vlada ima dovolj sredstev na razpolago, da prepreči vsak atentat na ustavo.

BORZA.

Curij, 23. julija. (Izv.) Sklepni tečaj. Pariz 33.27, Beograd 6.—, London 25.82, Berlin 0.0016, Praga 16.90, Milan 24.50, Newyork 561, Dunaj 0.00795, žig. krone 0.0080, Budimpešta 0.0550, Varšava 0.037.

Zagreb, 23. julija. Pariz 5.55—5.60, Švica 1672.5—1680, London 434—435, Berlin 0.265—0.28, Dunaj 0.1320—0.1330, Praga 283—283.75, Milan 410—412.5, Newyork 94—94.5, Budimpešta 0.65—0.85, valute: dolarji 93—93.5.

Politika in osebna čast.

Bivši načelnik poljske republike Pilsudski je nedavno podal značilno izjavo o nevhvalečnosti, s katero je javnost poplačevala njegovo delo za državo. Izjavo, ki kaže, kako težko je danes biti politik in državnik. Pilsudski pravi:

«Kamorkoli sem krenil, povsod so me obdajale sence. Sledile so me na bojiščih in me obkolile pri mirnem delu v Belvedere. Ničnemur niso prizanesle — ne rodbini, ne zasebnim razmeram, ne bližnjim ljudem. Povsod me je zasledovala znana pošast. Ne mislite, gospoda, da govorim v metaforah. Lahko vam pokažem nekoliko dejstev, tako divjih in bizarnih dejstev, da se mi ustavi pamet, če pomislim, iz kakšnih nečistih vrelcev je bilo treba napajati domišljijo, da so izmislili take klevete o moji osebi. Predstavitelj naroda, ki je bil od vseh izvoljen in je vse reprezentiral — je kradel; sestavila se je parlamentarna komisija, da bi poiskala kraljevska znamenja, ki jih je baje bivši diktator ukradel. Ali si lahko predstavite kaj zopernejšega? Pomislite, bi li se zgodilo kaj podobnega drugod med svobodnimi narodi. Naš predstavitelj je — zločinec. Naš predstavitelj je izdajalec, ki se je na bojnem polju dogovarjal s sovražnikom! Toda — ali je kdokoli poskusil zločince odstraniti in ga poklicati na odgovornost? Ne, nikoli! Šlo je zgolj za to, da se vrže nanj blato in nesnaga. Imel sem prijatelje, ki so se vsega tega naveličali in so šli. Ta duševna nesnaga, s katero se neprestano polivali mojo osebo, je bila tako sistematično zbrana, da se moram še danes večkrat prepričati, ali mi obleka ne smrdi po nesnagi. Zame pa to ni tragično. — Podobni pojavi se dogajajo povsod v močvirju suženjstva, iz katerega se narodi zelo počasi osvobojujejo.»

Približno tako bi se lahko izpovedal vsak današnji državnik in odgovoren politik. Gotovo je, da so tudi državniki in politiki nepopolni ljudje in da so njihova dejanja večkrat zelo dvomljive vrednosti. Gotovo je, da prihaja na državno krmilo mnogo nesposobnih ljudi, ki postanejo odločilni faktorji samo po zaslugi strankarskega sistema današnje demokracije. Ne more biti dvoma o tem, da se da vsako politično delo kritizirati in da se politiki ne smejo krčevito oklepati svojih dogem, ampak morajo spraviti politično delo v nekaj sklad z drugimi težnjami in z nasprotnimi socialnimi interesi. O vsem tem ni diskusije, treba pa je opozoriti na kričečo anomalijo našega časa:

Tiskovna svoboda se brezobzirno izrablja. Politična svoboda postaja paradija istinite svobode. Kritika javnega dela se ne prepušča pameti in razsodnosti, temveč strastem in sovraštvu. Preslo je v navado, da se sme o vsem pisati, vse kritizirati vsako avtoriteto oplaziti s hudobnim jezikom, ahi z v žolč namočenim peresom. Ta politična razuzdanost, ki silno škoduje demokraciji, je rodila še strašnejši izrodek.

Politična svoboda se izpreminja v zločinstvo. Atentati na odgovorne državnike in politične osebnosti se množe vedno bolj. Kakor hitro se izpremeni režim — in to se dogaja zelo naglo — obvisi na vrvi ali vsaj grede v zapore predstaviteli prejšnjega režima. Politično kritiko si dovoljujejo razni nezreli zanesenjaki, hereditarni obremenjeni na pol vzgojeni mlečnozobei. Umor enega najodličnejših nemških državnikov dr. Rathenaua so pripravili gimnazijci, českoslovaškega finančnega ministra dr. Rašina je usmrtil 19-leten fant, ki je izjavil, da je hotel »popraviti zgodovino« in »izpremeniti sisteme«. Domišljavost in slaba vzgoja — to sploh karakterizira v vojni zraslo mladino!

Vse to so posledice enega samega zmotnega načela: vsak strankar lahko moralno justifikira svojega političnega nasprotnika! Uzurpira si pravico biti sodnik nad osebo svojega nasprotnika! Ker ni z menoj, ker ne misli tako kakor mislim jaz, ni vreden človeškega pogleda. In to »pravico« pograbiyo ravno nezreli ljudje in izvajajo skrajne konsekvence. Na pognojenih tleh političnega sovraštva rasto atentati. So zgolj kruta poslednost, beseda, izpremenjena v dejanje. Človeška notranjost je ustrojena zelo različno; včasih besede niso tako mišljene kot so napisane; ali če dvoličnost postane sistem, kdo more reči, da ne raste nekje v neznani notranjosti strašna misel osvete, da se kdo ne oklepa v duhu revolverja, s katerim hoče pokončiti zasovraženega človeka, »izdreti gnili družabni zob«.

Državni pravdnik, ki je obtožil atentatorja češkoslov. ministra dr. Rašina, 19-letnega Šoupala, je izrekel klasične besede, ki bi ne smele biti glas vpijočega v puščavi:

»V povojni dobi so se vse reči strašno podražile, samo tri so šle v svoji ceni globoko navzdol: pomen duševnega dela, tuja čast in tuje življenje. Znanje je že zdavnaj prenehalo biti moč; na njegovo mesto je stopilo nasilje. Namesto nazorov imamo fraze, namesto argumentov zopet nasilje in namesto političnega boja — revolver.«

To je krvava resnica. Današnje politične metode postajajo vedno bolj nasprotje tega, kar bi morale biti. Politika je znanost, a danes lahko politizirajo politični analfabeti. Politika je umetnost, a ljudje se pripravljajo zanjo manj nego za rokodelstvo. — Politika ne more biti brez avtoritete kot človek ne brez kože. A »politiki« drug drugemu podirajo avtoriteto. Politika ne pomeni, da morajo vsi enako misliti in se ogrevati za enake interese, a fanatiki dele zausnice človeku, ki gre svoja pota. Pri vsem tem pa se pozablja, da človeška družba sloni na zakonitosti in da je treba predvsem reševati zakonitost. Spoštovati zakon, vršiti zakon; če tega ne — živeti kaos, živeti anarhija! In ravno to zahteva, da se politika drži trdnosti in da v vsem prevladari resničnost, zakonitost, etičnost. Ne gre za plitvo slogaštvo, ne gre za sentimentalne kompromise med različnimi svetovnimi naziranjmi in gospodarskimi skupinami. Ne gre za utopični pacifizem. Gre zgolj za to, da se prizna zlo kot zlo in dobro kot dobro, da vsako stvar označimo po njenem pravem imenu, za to, da rešimo civilizacijo pred barbarstvom, kulturo pred zločinom. Gre za to, da ne rušimo uspehov, ki jih je doseglo človeštvo v boju proti samemu sebi z ogromnimi žrtvami in na tisočletni razvojni poti. Gre za avtoriteto, za zakonitost, za kulturne oblike političnega boja!

Če bo šlo v sedanji smeri dalje, bodo prišli na javna in odgovorna mesta ljud-

je, ki bodo že v naprej riskirali svoje življenje, svojo čast, svojo rodbino, zavedajoč se da bodo potem vrženi in justifikirani od močnejšega nasprotnika. Menda ne bodo najboljši ljudje hrepeli po mučniški kroni; utegnejo se povzpeti na krmilo ljudje z razbojniško moralno, saj tudi razbojnik tvega življenje, da lahko nekaj časa plava v bogastvu.

I-us.

Politične vesti.

* Še je čas! Ljubljanski »Slovenski Narod« ima svoje perijode. Ob takih časih se stalno v njem pojavlja lajna, da se Slovenija ne sme razdeliti radi nemške nevarnosti. Tako lajno je gonil zopet v nedeljo v članku »Še je čas«. »Slov. Narod« sicer navadno vsak teden menjava svoje notranjepolitične nazore, a v enem je dosleden: v zaljubljenosti v ljubljanske cerkvene zvonike, ki edino mu lepo zvonijo. Mi pa pravimo: delj ko je naša mariborska pokrajina pod ljubljansko upravo, vedno večje je popuščanje napram Nemcem. Saj vemo dobro, čda se je s Hribarjevo pomočjo za ljubo par nemškimi glasovom hotelo Nemcem žrtvovati celo naše nacionalne interese v Mariboru in Celju. Le z odločnim nastopom naše mariborske nacionalne javnosti se je to preprečilo. Zato pravimo: še je čas — in skrajni čas je! — da se »Slov. Narod« spametuje in vrže svojo lajno o potrebi enotne Slovenije med staro šaro, ker nas že ušesa bole od nje.

* V zakonodajnem odboru je sprejet uradniški zakon. V sobotni seji se je končala razprava o uradniškem zakonu. Vlada in radikali so odklonili vse izboljševalne predloge demokratov, zlasti glede vpokojecev, glede stalnosti uradnikov in glede plač. Ljuba Davidović je nato podal v imenu demokratskega kluba izjavo, da je uradniški zakon v stilu zaciji vlade slab za uradništvo. Ker demokratom ni uspelo, da se popravijo odredbe o plačah, o stalnosti uradnikov in o upokojevcih, glede redukcije in drugih točk, je demokratski klub sklenil, da za zakon, ki pomeni poslabšanje uradniškega položaja, ne more prevzemati odgovornosti, ne more v tej obliki za njega glasovati ter prepnuša vladi in večinu, da nosi odgovornost za svoje delo ter posledice, ki bodo iz zakona izvirali. Nato je demokratski klub zapustil sejo. Z demokrati vred so šli tudi klerikaleci. Zakon je bil sprejet izključno z glasovi radikalcev in džemijetovcev. V vsej javnosti je ta korak demokratov napravil globok utis, zlasti še ker vsa javnost obseja sklep vladne večine, da se upokojevcem ne izboljša položaj.

* Strahovit politični zločin v Zagrebu. Pod tem naslovom prinaša beograjski »Preporod« zanimivo poročilo o rezultatu znane zagrebške špijske afere, ki zavzema vedno širše dimenzije. Oblast molči o tej zagonetni stvari in noče po-

dati nobenega uradnega poročila, zato pa tembolj preseneča poročilo »Preporoda«, ki stoji v najožjih zvezah z visokimi vojaškimi krogi in je torej gotovo pravilno informiran. »Preporod« piše, da razkriva preiskava v zagrebški aferi vedno nova presenečenja. Že do sedaj je preiskava dognala, da obstoja v Zagrebu, oziroma na Hrvatskem velikanska in skoro že do podrobnosti organizirana zarota, kateri stoji na čelu Radić z glavnim odborom HSRS. Zarotniško delo je razdeljeno na razne organizacije. Politično-reprezentativne posle opravljajo Radić in njegovi odborniki HSRS, vojaška organizacija je koncentrirana v društvu bivših avstrijskih in ogrskih oficirjev, socialna pa v društvu »Hrvatska žena«. Propagando vzdržuje Radićeva stranka sama s pomočjo »Hrvatskega Sokola« itd. Poleg tega obstojajo razne tajne organizacije. Zarotniki stojijo v tesnih zvezah z inozemstvom, posebno z Madžari in Italijani. Ugotovljeno je dalje, da pošiljajo Italijani in Madžari na Hrvatsko orožje in municijo in sicer pod premogom! V slučaju Radićeve ustaje bi stopili takoj v akcijo tudi Madžari, posebno »prebujajoči se Madžari« in italijanski fašisti, ki bi prekoračili meje ter se pridružili hrvatskim ustašem. Oblastem na Hrvatskem je vse to znano, toda do malih izjem stoji vse v zvezi z zarotniki. Orožniki, policija, uradniki itd., ne poslušajo ukazov iz Beograda, ampak iz glavnega stana republikancev v Zagrebu. »Preporod« pravi, da bi samo še odločni nagli koraki s strani Beograda mogli preprečiti strašne dogodke, ki se pripravljajo, toda to bi se moralo zgoditi takoj in previdno. Jutri bo to prepozno. Po vsem tem, kar smo tudi sami doslej opazili, po vseh znakih, ki jih vidimo dan za dnem, nimamo vzroka dvomiti o resničnosti »Preporodovih« trditev. Vsa znamenja kažejo, da stojimo pred burnimi dnevi, ki bodo odločili, ali se naša s tolikim hrepenenjem in žrtvami stvarjena država obrani ali razbije.

* Brez vlade, brez obrambe. Zgoraj poročamo o poročilu beograjskega »Preporoda« o zaroti na Hrvatskem. Vse to, čeprav ne tako podrobno, je bilo znano že tudi poprej, zato je demokratska stranka zahtevala, da se še pravočasno z močnim kurzom prekrizajo računi Radića in njegovih pomočnikov. Tudi radikali so za vse to dobro vedeli, toda na ljubo svojim strankarskim in osebnim interesom so pričenjali borbo proti državi zvestim elementom, z Radićem in ostalimi pa so se »sporazumevali« ter jih podpirali. Ko so uvideli, da s sporazumevanjem ne bo nič, da napram Radiću, ki je sam prevarant, tudi Pašićeve makjavelistične metode nič ne pomagajo, so pomolili Radiću in separatistom pod nos strašilo v obliki »amputacije«. Bili so tako naivni, da so mislili, da se bodo separatisti tega prestrašili. Efekt je bil popolnoma nasproten od onega, kar so pričakovali. Radić in separatisti baš ho-

čejo amputacijo, oziroma razbiti naše države. — Z »amputacijo« so separatiste le še bolj podkrepili, na drugi strani pa so izzvali s tem geslom tudi med Srbi samimi močno separatistično gibanje, ki danes preti prerasti celo trezne radikale. Toda čeprav so se s »strašenjem« že enkrat pošteno blamirali, se sedaj poslužujejo ponovno strašenja. Ministriški svet in imunitetni odbor sta sicer sklenila izročiti Radića sodišču, toda v poučenih političnih krogih v Beogradu se javno trdi, da je tudi to samo strašilo. Radikali sploh ne mislijo resno nastopiti proti Radiću, ampak so vest o aretaciji vrgli v svet le zato da bi preplašili Radića in separatiste. Na drugi strani pa bi s to vestjo radi zmehkali klerikale in muslimane ter dosegli, da bi posebno prvi pretrgali zveze z Radićem in ustopili v Pašićevo vlado. Da so bo Radić te grožnje prav tako malo ustrašil kakor grožnje z amputacijo, je jasno. Radić ve, da so radikali premajhni junaki in prevelike kukavice in slabici, da bi si res upali nastopiti odločno proti njemu in tako kakor zahtevajo interese našega jugoslovenskega naroda in države. Vsled tega Radić dela nemoteno naprej in bo delal toliko časa, da bo vse pripravljeno in že prepozno rešiti našo državo. Radikalna vlada danes ni vlada, ampak samo eksekutiva radikalne stranke, zato je naša država brez obrambe. Če bo prišlo v naši državi do dogodkov, ki bodo lahko usodepolni, bo za te dogodke odgovorna samo radikalna stranka.

* Radikalna disciplina. Pred par dnevi smo poročali, da slovenski radikali ne delajo nič drugega kakor intrigrirajo drug proti drugemu in da v stranki sploh ni nobene discipline. Da je to resnica, dokazujejo tudi sobotne »Jutranje Novosti«, ki popolnoma potrjujejo našo trditev. Radikalno glasilo prinaša izjavo kočevskih radikalov, v kateri odločno zanikajo, da bi bil za nje merodajen ljubljanski »Akcijški odbor« radikalne stranke. Kočevski radikali tudi pravijo, da so mnogo starejši nego ljubljanski in da vsled tega ljubljanski nimajo nikake pravice, dajati jim kaka navodila ali ukaze. Oni so kot srezka organizacija samostojni in lahko občejujejo direktno z glavnim odborom NRS v Beogradu. Akcijški odbor ima ingerenco samo nad »novimi organizacijami«. S tem so kočevski radikali odločno odpovedali pokorščino Ljubljani in javno priznali, da zanje ljubljanska radikalija ne obstoja. To je res lepa disciplina. Doslej smo mislili, da se med seboj kregajo le posamezni radikali, sedaj pa vidimo, da se kregajo tudi njihove organizacije druga z drugo. Baje obstoja hud spor tudi med mariborsko in ljubljansko radikalno organizacijo. Res lepa disciplina in lepa stranka!

Podpirajte Jug. Maticol

Siabad: **Na panonski železnici.**

(Dalje.)

In vožnja se prične. Stroj nas sicer osrečuje s celimi oblaki smrdedečega dima, toda potnik mora na tej progi računati tudi s to neprijetnostjo. Preko kalne Globetke in mimo napol podrtog in samevajočega kopališča Ljutomerčanov zdrdramo proti jugoizhodu. Na obeh straneh leže deli murskega mostu, nebroj vijakov, tračnice vseh tež in veliki skladi hrastovih pragov. Na polju stoji normalnotirni vagoni, zakaj po vsem depotu je zgrajen tudi normalni tir, da ni treba došlega materiala že na postaji prelagati na vagonete. Tu so bivali Rusi, Ličani in Prekmurci. Prvi pa so si sedaj postavili šotore ter taborijo v njih. Preko ščavnice dospe naš vlak do obč. ceste; tu se tir cepi na dve strani: v sami trg do skladišča cementa in v Babji Ločič (gozd v lasti Ljutomerske občine) ter na evensko polje, odkoder dovažajo prodec za beton. Vlak drda naprej preko njiv in travnikov. Na desni strani leži Ljutomer ob vznožju precej strmega hriba, očividno na kraju, ki ga ne dosegajo običajne poplave. Nad njim se dviga obširno poslopje narodne šole. Na tej strani, odkoder je pogled na trg tudi na celotno, bi po mnenju nekaterih vedelci, da bi kolodvor najhitro na mestu.

Do okr. ceste ni daleč in tudi nasip bi ne bil previsok. Pri današnjih gmočnih razmerah ostane ta načrt seveda le godba bodočnosti. V veliki meri pa je rešitev tega vprašanja odvisna od Ljutomera samega in njegovih prebivalcev. Že danes tvori trg središče Murskega polja in Ljutomerskih goric; tu sem gravitirajo tudi obmejne občine Medžimurja. Govori se, da se ustanovi tu posebno okrožno sodišče, s čimer bi trg mnogo pridobil. Vinska trgovina in trgovina s poljskimi prideiki (žitarice, jajca, perutnina) sta živahni; dve usnjarni v trgu samem in nova strojarna krzna obetajo lep razvoj, ko dobi kraj zvezo s svojim zaledjem — Prekmurjem — in s svetom. Pričakovati je, da se bo Ljutomer povečal in da bodo razmere s dozorele tako daleč, da bo kolodvor v neposredni bližini neodločljiva potreba. S tem bi se ugodilo tudi želji občin na vzhodu in precejšnjemu delu Medžimurja.

Pred nami se rumeni visok nasip. Tu se pričinja zopet del proge, ki je v nasipu izgotovljen — delo dveh zagrebških podjetnikov z delavci iz Prekmurja, ki jih hvalijo splošno kot trezne in dobro uporabne. Naš vlak pa zavije na desno ter zdrdri okoli pokopališča, ki leži na nekdanji obrežni terasi Mure — kajti Mura je gotovo nekdanj tekla tod — po novi okrajni cesti Ljutomer — Ormož proti jugu. Nova proga premaga omenjeno

teraso v plitvem useku ter jo potem zavije proti zahodu v dolino potoka Kostanjevice, ki tvori najlažji prehod iz porečja Mure v porečje Drave. Tudi naš vlak sledi njeni smeri. Proga se vzpenja polagoma na nasipih, ki jih predirajo večji in manjši že izgotovljeni propusti, in po usekih na pobočje Kamensčaka. Betonska dela izvršujejo v državni režiji večinoma Ličani, ki so za nje zelo sposobni.

Na tem mestu se odpira potniku lep razgled na specijelno Ljutomerske gorice. Na vzhodu se beli razkrižka cerkev (že v Medžimurju); bliže stoji na razrastku goric Spodnji grad, nekdanja last gospodarjev Ljutomera; za njim se vlačijo dolgi hrbet Slamnjaka, pred nami pa sameva na vrhu hriba čigar severno stran pokriva bukovje, »zid« Admontskih gospodov, ki vedo, kaj je dobra kapljica. Po tem »zidu« — t. j. zidana hiša v nasprotju z nekdanjimi lesenimi ali iz blata zbitimi kočami, je dobil ves vrh ime »Železne dvorci«. V ozadju nas pozdravljajo cerkev Jeruzalemska, kjer sladko vince raste, in razgled na njo nas spremlja še dolgo časa. Povsod na teh vrhovih in grebenih se belijo koče in »zidi«, štrle jagnjedi v nebo in se zelene vinogradi.

Naš vlak drda mimo te nevsiljive lepote. Polagoma narašča višina nasipa in pri precej velikem, še nedogotovljenem propustu krenejo na levo

in po vijugasti cesti v gozd »kačje grabe«. Za temi se dviga hrib Radomerščak; v eni izmed številnih »grabe«, ki ga razrezujejo, stoji rojstna hiša slavnega Miklošiča. Tod nalikuje provizorna proga pravi gozdni železnici. Zavoji so ostri, vzponi precejšnji, useki ozki in vevjeje drevce se dotika našega vedno hajočega dimnika. Kmalu pa smo na robu gozda, odkoder se nam odpre razgled na progo, ki teče po potočju nad nami proti zahodu. Na jezu nekdanjega velikega grajskega ribnika so postavili barike za Ličane. Mahoma se pred nami dviga rdeč nasip. Tukaj prekoraj železnica dolino Kostanjevice. Za ta sicer mali potok, ki ob deževju silno naraste, kopljejo posebno strugo, ki bo prednja nasip v 50 m dolgem propustu, z odprtino 2 3/4 m, največjem cele proge. Material za nasip se dobiva iz hriba, ki tvori razvodnico med Muro in Dravo in v katerega kopljejo Rusi-begunci 18 m globok in 50 m širok usek. Premakniti treba v celam 170.000 m³ materiala; od tega se porabi 120.000 kub. metrov za nasip preko doline Kostanjevice in druge, 50.000 m³ pa še ostane. Hrib sestoji iz plasti ilovice, za Kamensček značilne, ga rdečega prodca, konglomerata in peka. Zato se je opustila tudi vsaka misel na predor. Poleg mostu preko Mure je ta — Žerovinski — usek največje tehnično delo vse proge.

(Konec prihodnjic.)

Dnevna kronika.

— Kraljeva brzojavka vojnemu ministru. Po sprejetju vojaškega zakona v narodni skupščini je odposlal vojni minister kralju na Bled brzojavko, v kateri mu sporoča, da je vojaški zakon definitivno sprejet. Na to sporočilo je odgovoril kralj s sledečo brzojavko: »Z zadovoljstvom sem vzel na znanje, da je zakon o ustroju vojske in mornarice sprejet. Pri tej priliki vam izrekam svoj najsrčnejši zahvalo za utrditev in razvoj naše vojske, kakor tudi za izboljšanje materialnega položaja oficirjev, podoficirjev, ki so mi tako pri srcu. S tem zakonom in ostalimi koristnimi ukrepi, ki ste jih podvzeli skupno s svojimi tovariši na vladi, ni samo postavljen trden temelj naši armadi, ampak je tudi naši domovini podana garancija za mir, ki je zasiguran le onim, ki si ga lahko ohranijo. — Aleksander.«

— Iz poštne službe. Za poštarja pri pošti Maribor 2 je imenovan začasni poštar Miroslav Belina. Odpravnika služba pri sv. Bolfenku pri Središču je podeljena poštenu pomočniku Francu Vrablu, v Planini pri Sevnici Rozki Zakrajškovi, v Vitanju Ljudmili Gučkovi. Premješeni so: poštarica VI. razr. Mira Glinškova iz Rogatec v Maribor, Vekoslav Šturm od Sv. Lenarta v Slov. gor. v Gor. Radgono, Franc Urbič iz Maribora k Sv. Lenartu v Slov. g., Dragica Rebnikova iz Maribora v Rakek. Poštni službi sta se odpovedali začasni poštarici Vikt. Pertontova v Ptuj in Antonija Pungarjeva v Mariboru. Začasno je upokojena poštarica Krista Schreiberjeva v Mariboru. Trajno ste upokojeni: uradnica Reza Kavčičeva v Mežici in Marija Soršakova v Celju.

— Pogreb župnika Volčiča. Iz Brezna smo prejeli: Veličasten je bil v petek pogreb ponesrečenega župnika Volčiča. Vsa Dravska dolina od meje tja čez Maribor je bila zastopana. Spremlili so ga na zadnji poti v zelo obilnem številu domači župljani in bližnji okoličani. V cerkvi se je poslovil od njega kot svojega nekdanjega učenca in poznejšega prijatelja g. dr. Medved. — Ni ga bilo očena, ki ne bi bilo rosnu, ko je povdarjal rajnega dobrote, ki jih je stresal na vse strani. — Po obredu v cerkvi se je razvila dolga povorka. Na slednji poti se je nepozabni še ustavil pred svojim župniščem. Tam mu je zapelo pevsko društvo »Velka« iz Podvelke, (katerega član je bil umrl), ojačeno s tujimi pevci »Vigred se povrne«. — Ob grobu je govoril zadnje besede rajnemu v imenu župljanov župan brezniki g. F. Jenčič. Govoril je iz srca vseh navzočih. — Nadučitelj gosp. Hren mu je v kratkem govoru izročil zadnje pozdrave kot narodnemu delavcu in narodnemu sotrpiku. Ko je vzel slovo v imenu šolskih otrok še nadučitelj g. Krajnik, je pevski zbor zaključil lepi pogreb z »Blagor mu«. — Počivaj mirno, dragi Volčič, v osvobodjeni zemlji, h katere svobodi si tudi ti pripomogel!

— K umoru v Ljutomeru. Kapetan Avčerov (Wranglovec), ki je bil radi suma umora gospe Ganusov in njenega sinčka obnem s slugo aretiran, je bil sedaj izpuščen, ker je dokazal svoj alibi. Singa pa, glede katerega je danes že gotovo, da je morilec, bo izročen okrožnemu sodišču. Poročali smo svoj čas, da je bil sluga okraspan po licu in prstih, ne da bi vedel povedati, od česa. Pri preiskavi trupla Ganusove pa so za njenimi nohti našli cele kose kože, ki jih je pri praskanju izdela.

— Tatvina konjske opreme. V noči od 5. na 6. julija je bila ukradena iz remize admontskega posestva v Gornji Radgoni konjska oprema in sicer ena dvovprezna, takozvana prsna oprema. Dvovprezna je okovana s medenimi okovi, dvovprezna pa s poniklanimi okovi. Tatovi so jo brčkone spravili preko meje, vsekakor pa je mogoče, da jo bodo skušali spraviti v denar tudi pri nas. Pred nakupom se svaril!

— Škandal. Sobotni »Slovenec« prikaže dopis nekega sarajevskega Slovenca, seveda klerikalca, ki se zgraža — čuje — in strmi! — nad tem, da so imeli ljubljanski učiteljski o priiliki zleta v Sarajevo — znake v državnih barvah ter pravi, da pomenja to izzivanje in kompromitiranje Slovencev v — tujini. Da je pa se zaganja tudi v nekega ljubljanskega igralca, ki je na igralškem kongresu v Splitu izjavil, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci en narod. Tako daleč smo torej prišli, da pomeni nošenje znakov v državnih barvah slovenskim klerikalcem izzivanje! Da smatrajo slovenski klerikalci Sarajevo za tujino! Da napadajo poštenjaka, ki si upa izjaviti, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci en narod. Ali so klerikalci tudi v Avstriji smatrali avstrijske državne barve za izzivanje? In končno, kaj dela tisti klerikalni Slovenec v Sarajevu, če je tam tujina? Ali ni nikogar v Sarajevu, ki bi mu pokazal pot v »domovino«? Na Hrvatskem, v Srbiji in drugod po naši državi je uslužbenih na tisoče in tisoče Slovencev. Kaj bi rekli »Slovenci«, če bi Hrvati in Srbi osvojili njegovo stališče in te tujce pregnali iz »tujine«, kjer jim odjedajo kruh, v »domovino«? Škandal je to in višek jezuitske nesramnosti, katero bi bilo treba kaznovati z navadnim pasjim bičem.

— Jadranska banka v Trstu. Minister Marković je odklonil izvolitev v upravni odbor tržaške Jadranske banke. Pričakujejo isto od dr. Marinkovića.

Dopisi.

Libelčice. (Veseliča v prid požarni brambi.) Dne 15. julija t. l. se je vršila tu velika vrtna veselica v prid nabavi gesilnega orodja. Veselični prostor je bil nabit poln. Z večšjo roko okrašeni paviljoni in v njih pripravljena okrepčila so očarala vsakega obiskovalca. Obilnost številno so nas posetili sosednji Dravograjčani in Guštanjčani. Njim in odposlancem iz Vuhreda gre posebna zahvala, ker so s točnim prihodom in častno udeležbo omogočili slavnostni sprejem iz Dravograda v Libelčice. Le senčni prostori »Pod orehom« so žal ostali prazni, ker so gasilec iz Prevalj (devet) in Slovenjgradca baje zamudili vlak (glej vozniki red!). Uspeh prireditve je bil nepričakovano zadovoljiv. Zahvaljujemo se vsem sodelavcem, zlasti pa gospod. Justnikovi, Mileni Močnikovi, Sercejevi, Mencinovi, Najbržovi, naši Trezki in dr. ter udeležencem: gg. Grizogono, Remec, gospej Pušnik in drugim, kateri so nam radevolje pomagali z nasveti in dejanjem. Tudi pivovarna Götz in odvetnik g. dr. Müller so nas prijetno presenetili z znatnimi darili. Izrečna hvala pa Vam tovariši Guštanjčani z načelnikom gasil. župe tov. Šaferjem in Dravograjčani z načelnikom tov. Grizogonom ter predstavniki pol. oblasti v Slovenjgradu in rodbini Kepa iz Pobrežja! Spoznali ste naše zlo, pa tudi našo moč in dobro voljo, mi pa v Vas neustrašljive in zveste sosede in tovariše! V skupnosti, medsebojni opori vidimo uspeh, moč in napredek.

Objave.

§ Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru sporoča svojim rednim in podpornim članom, da se vrši v petek dne 24. julija t. l. ob 18. uri zvečer v restavraciji pri Stari pivovarni (Halbwidl) v Mariboru v Jurčičevi ulici skupščina, na kateri se bode razmotrivalo pokojniško zavarovanje, določbe zakona o zaščiti delavcev, vršila se bode volitev 4 zaupnikov v borzo dela in se bode sklepalo o »Spomenici« na razne oblasti glede zaščite stanovskih interesov odvetniškega in notarskega uradništva, sklenil se bode odločen protest proti nastavljanju državnih penzionistov po odvetniških in notarskih pisarnah itd. Vabimo na polnoštevilni obisk, ker se bode obravnavale važne točke, ki so življenjskega pomena za obsoj vseh uradništva po odvetniških in notarskih pisarnah. Pristop imajo le redni in podporni člani. Glasovalno pravico imajo redni člani, posvetovalni glas pa podporni člani. — Odbor.

§ Narodna čitalnica v Slovenjgradu priredi dne 5. avgusta t. l. popoldne ob 3. uri v mestnem logu pod Druškovičevim kozolcem ljudsko igro »Rokovnjači«. Po igri velika ljudska veselica z izbranim sporedom. Na programu je poleg drugih zanimivosti srečolov in ples. Pri prireditvi sodeluje salonski orkester iz Slovenjgradca. Ker je čisti ljubicek namenjen nabavi knjig za tukajšnjišoo, se prosi in pričakuje številnega obiska. Okoliška društva pa se naprošajo, da ta dan ne prirede kakih prireditev.

Mariborske vesti.

Maribor, 23. julija 1928.

m Smrtna koša. V soboto popoldne je umrl 3-letni sinček g. notarja Sevnika, Bojanček. Prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

m Osebna vest. Ostavko na državno službo je podal okr. sodnik dr. Milivoj Jenko v Mariboru.

m Studijska knjižnica je za časa počitnic odprta dnevno od 9. do 18. ure. Izvzemši nedelje in praznike ter dostopna vsemu občinstvu.

m »GLASBENA MATICA«. Zaradi nastopa, pri katerem mora sodelovati cel moški zbor, prošim vse gg. pevce, ki so tukaj ali kje v bližini in ki še i nadalje hočejo ostati člani zbora, da pridejo gotovo v torek ob 20. uri v društveni lokal. — Predsednik Arnuš.

m Stare knjige, leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih, kupuje po najvišjih cenah vedno »Ljudska knjižnica« v Mariboru, Narodni dom I.

m Društvo za podporo revnih učencev je sprejelo od lesne trgovine »Drava« znatni znesek 1000 K in od g. trgovca Jančiča najdenino za srebrno uro v znesku 80 K. Najtoplejšo zahvalo izreka Društveno vodstvo.

m Čegavo je kolo? Pred par dnevi je bil aretiran v mariborski okolici nek možakar, ki je osumljen raznih tatvin. Pri njem so našli tudi moško kolo znamke »Premiera«, Cikle Co. itd. Kolo izvira brčkone od kake tatvine. Lastnik naj se zgleda pri policijskemu komisarijatu v Mariboru.

m Lep zaslužek se nudi vsakomur, ki da svoje stanovanje, sobo, posteljo ali divan na razpolago razstavnemu odboru za čas od 15. do 26. avgusta. Prijavite se takoj v razstveni pisarni, Cankarjeva ulica 5, pritličje, desno.

m Kavarna v mestnem parku. Dnevni koncert od pol 17. do pol 19. ure in od 20. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

Kultura in umetnost

Citraški koncert v Mariboru.

Pohvalno je, ako ljudje po dnevnem naporu posvečajo večerne ure muziki, se združijo v klub in pridno vadijo, da prireda poslušalcem nekaj lepih ur. Tako se je v Mariboru ustanovil citraški klub, kojega prvi nastop moramo v vsakem oziru označiti prav dobro uspešnim. Žal se je morala predstava radi slabega vremena vršiti v prostorih Gambrove dvorane, ki so pa bili z ozirom na množtevno navzočo občinstvo dokaj premajhni.

Vzpored je bil primeren svojstvu citer, ki ji bolj pristojajo lažja homofona muzika, dasi morejo virtuoz, kakor n. pr. gospod Omulec na tem instrumentu jako učinkujoče izvajati tudi klasične in težke moderne kompozicije. Pohvalno moramo omeniti skupno igranje 14-ih citer, ki je bilo precizno, kar se more doseči zgolj po mnogih trudopolnih vajah. Prav dobro so se s citraškim zborom združile obe violini, vijola, vijolončel in baskitar. Vsem proizvajalcem in osebno prezaslužnemu in nobenega truda stršečemu se voditelju g. Bäuerle gre vsa hvala. Navzoče mnogobrojno občinstvo je dalo duška z intenzivnim ploskanjem. Prva točka vzporeda je krepka koračnica (Kavalirska koračnica) za citraški kor, baskitaro in glasovir; tej je kot druga točka sledil citraški tercet s spremljevanjem kvarteta na lok; to točko so jako dobro izvajali gospod. Rogač in Grein ter gospodična Rogač, nadalje solo (Waldrauschen) za citre na lok (proizvajal g. Bäuerle) s spremljevanjem treh citer, in solo za čelo, izvajal g. Bäuerle s spremljevanjem citer. Klubov načelnik g. Preac in virtuoz g. Omulec sta izvrstno izvajala duet (podeželska in koračnica); citraški zbor, dve gosli, vijolončel in baskitaro izvajal je učinkovito operni potpourri in krasen valček z ritmično sigurnostjo v skupnem igranju in dinamični odglasbi.

Višek koncerta pa so tvorili solozvočni znanega virtuoz g. Omulec. Umetnik je igral težko fantazijo iz opere »Boheme« od Puccinija, potem venec pesmi a) Slovenske narodne pesmi, b) Koroške pesmi; nadalje »pesem večernice« in »Prihod gostov v Wartburg« iz »Mag-

nerjeve opere »Tannhäuser«. Na gromovito ploskanje je dodal še dve pišeci, in sicer priljubljeni Parmovo koračnico »Mladi vojaki« in izborno ter šaljivo lastno skladbo »Die Bauernhochzeit«.

Gospod Omulec ne razpolaga samo s čudovito tehniko na glasbilo, ampak njegova proizvajanja pričajo tudi o izvanredni muzikalnosti; pevec je na svojem glasbilo. Sloves, ki ga ima, je vsled njegove velike zmožnosti povsem ute-mejen in ozira se lahko na lepo število koncertov, ki jih je priredil tudi pred izbranimi in najvišjimi krogi.

Citraškemu klubu želimo, da krepko napreduje na započeti poti ter da kmalu zopet priredi koncert s sodelovanjem svojega častnega člana, umetnika gosp. Omuleca ter tako razširi krog prijateljev in ljubiteljev tega lepega glasbila.

Med poslušalci je bilo videti posebno veliko strokovnjakov, tako opernega vodjo g. Mitroviča, skladatelja g. Parmo, kapelnika g. Frischa, pejskega glasbenega ravnanja g. Ungra, opernega kapelnika g. Piccityja, opernega peva g. Rumpla in druge.

E. B.

x Člani kluba »Grohar« se opozarjajo, da je treba poslati dela, namenjena za VII. razstavo najkasneje do 8. avgusta t. l. na naslov »Industrijsko-obrtna izložba v Mariboru«, Cankarjeva ulica (Dekliška ljudska in meščanska šola, pritličje, desno).

Sport.

Nedeljske nogometne tekme v Zagrebu.

Zagreb, 23. julija. Včerajšnje nogometne tekme v Zagrebu so končale s sledečimi rezultati. »Gradjanski« proti »Concordia« 4:0; »Hašk« proti »Ilirijac« 3:0; »Kroatia« proti »Slovan« 2:0; »Viktoria« proti »Železničar« 2:1.

: Rapid I. : Maribor I. = 0:0. Z nedeljsko tekmo sta zaključila naša stara rivala poletno sezono. Rezultat je povsem realen in odgovarja poteku igre. Igraje bila enakomerno razdeljena na obe strani, protivnika sta si bila enakovredna, vznemirljive situacije so nastale pred enim kot pred drugim golom. Nekoliko počasen tempo se je šele v finisku zvišal. Na obeh straneh je bila obrana kot celota boljše od forwarda. Rapid čuva še vedno zvesto svoje tradicije in jo seka le visoko, kar mu delo le ovira in mu ne donese zaželenega uspeha. Mar. je pokazal vsaj v tem napredek, da si je prisvojil prizemski sistem. Manjka mu pa še kontakta med posameznimi linijami. Forwardu Maribora je ovrh hitro kombinacijo slab stoping. Rapid je bil v tem boljši (zlasti Ferk). Posamezniki so bili v svoji običajni formi in so se potrudili. Le Simončič je bil v drugem polčasu v pasivni resistenci, kar mu pa kot mladem igralcu prav nič ne pristaja. Sodnik g. Frankl je vodil igro skrajno slabo. Slaba stran so mu predvsem offsidei. Obem strankam je prihranil po dve 11. m. Maloštevila publika čisto ni soglašala z njegovimi odločbami — in to povsem upravičeno!

: Rapid res. : Maribor res. = 2:4 (2:1) Predtekma. Zivahna in fair igra z hitro menjajočimi se napadi. Zal igrata se območju pretežno igro po zraku. Če se privadita moštvi sistemu prizemne kombinacije v kratkem podajanju žoge, bosta imela oba kluba mnogo polnovrednega nadomestila za prvo moštvo. Na obeh straneh sta zlasti ugajala center-halfa. Medtem, ko je bila obrana Rapida boljše od Mariborske, je bil Mar. napad nevarnejši od napada Rapida. Na vsaki strani rezultira po eno gol iz 11. m. — Sodnik g. Planinšek dober. Lo.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Mariboru

združena z vinarsko, vrtnarsko, umetniško in gradbeno razstavo. (Od 15. do 26. avgusta 1928.)

Na veseličnem prostoru se odda še eno zabavišče. Reflektanti naj se ogledajo v pisarni razstave, kjer dobe podrobnejša pojasnila.

Vsa pojasnila glede razstave daje edino pisarna razstavnega odbora v Mariboru, Cankarjeva ulica, tel. št. 325, ka-

mor naj se blagovolijo obrniti vsi interesi.

Izpred sodišča.

»Tvoja smrt mora biti...«

Dne 6. februarja se je vračal posestniški sin Jožef Zakolšek iz Zakla, okraj Ptuj, s svojimi tovariši s »preže« pri posestniku Sattlerju v Jablanah proti Zaklu. Tam pa so srečali več drugih fantov, ki so jih pregovorili, da so šli nazaj k Sattlerju. Blizu Sattlerjeve hiše sta jih čakala 27letni delavec Jakob Pajnkhiher iz Strajne in 26letni delavec Simon Jus iz Rodnega vrha, ter še več drugih fantov, ki so bili oboroženi s koli in kričali »hura«. Pajnkhiher je kričal, da morajo Zakolška »zaščitati«. Vsi tedaj se je Zakolšek s svojimi tovariši spustil v beg proti Zaklu. Doma je vrata zapalnil in se skril v sobi. Za njim pa sta prva pridrvela Pajnkhiher in Jus in najprej odprla hlevna vrata. Ker pa tam nista našla preganjenega, sta prišla pred večna vrata, vrgla krilo vrat, s pomočjo palic iz tečajev ter vdrla v vežo. Pri teh sta grozila: »Kje je, Tvoja smrt mora biti.« Gospodar Miha Zakolšek je zakričal, da bo vsakega, ki se približa k sobnim vratom, udaril s sekuro. Napadalec sta se radi te grožnje ustrašila in opustila svoj namen vdreti v stanovanje. Udrihala pa sta nato s palicami po oknih in razbila osem kip. Oba razgrajena priznata, da sta udarila s palicami po večini vratih, tako da je padlo eno krilo s tečajev. Da bi razbila kake šipe, tajita, kakor tudi, da bi delala kako nasilje. Pajnkhiher in Jus sta bila obsojena radi hudodelstva javnega nasilstva vsak na 4 mesece težke ječe.

Surov sin.

Med 48letnim posestnikom Josipom Benko iz Gornjih Črnc, okraj Murska Sobota, in njegovim 63 let stari očetom Štefanom Benko je prišlo že ponovno do prepira, ker moče oče izročiti sinu posestnjo. Pri razgrajanju pa pomaga tudi snaha Karolina Benko, ki je že lansko leto bila kaznovana, ker je poškodovala tasta. Sinu pa je oče takrat odpustil. Dne 14. aprila je začela spet snaha prepir. — Najprej je ona prišla tasta za lase in

ga lasala par minut. Potem je prišel njen mož zraven ter začel svojega očeta uhljati. Zvečer, ko se je spravil oče k počitku, ga je sin znova prijel za ušesa in sicer tako, da je stari Benko začel takoj krvaveti. Surovi sin, ki taji, da bi z očetom grdo ravnal, je bil obsojen na 1 teden ječe.

Cigani in gramofonske plošče.

Dne 29. junija okrog 1/9. ure zjutraj so prišli 46letni Emerik Bogdan, 31letni Josip Bogdan in 36 letni Ivan Bogdan, vsi cigani v Gorčanih, okraj Lendava, v gostilno Ivana Vučko v Gornji Bistrici, okraj Lendava. Ostali so tam približno 1/2 ure. Pri odhodu iz gostilne se je začel eden od ciginov pogajati z gostilničarjem, da mu napravi lopato za kidanje snega. Ostala dva cigana pa sta naglo odšla iz sobe. Kmalu po odhodu ciginov pa je opazil gostilničar, da mu je izginilo 10 gramofonskih plošč v vrednosti 5000 K, ki jih je še isto jutro videl v omarici na klopi gostilniške sobe. Vsi trije cigani so bili kljub tajanju obsojeni vsak na 2 mesece težke ječe.

Surovo fante.

Dne 23. maja popoldan se je pomikal pogrebni sprevod umrlega otroka trgovca Franca Magdiča v Ljutomeru mimo gostilne Josipa Herndl. Pri vratih je stal 18letni usnjarski vajenec Franc Komar iz Gornjega Kamenščaka, pokrit s čepico ter je smeje ponovno zakričal: »Zdaj ga nesejo« in »dominus vobiscum«. Zasmehoval je toraj javno in pred več ljudmi obrede v državi priznane rim. kat. cerkve. Prizna dejanje, izgovarja pa se s pijanostjo. Pred okrožnim sodiščem je bil obsojen radi pregreška po § 303 k. z. na 1 teden strogega zapor.

Poslano.*

Siri se govoriča, da sem jaz zakrivil aretacijo g. Walischa. To ne odgovarja resnici in je podlo obrekovanje. Vsakega, ki me obrekuje, opozarjam, da ga bom sodnijsko zasledoval. Studenci, 22. jul. 1923.

Nahtigal.

*) Za poslano uredništvo ne odgovarja.

Mala oznanila.

Službo išče prodajalka z sedemletno prakso za trgovino jestvin. — Govori slovensko, nemško in italijansko. Ponudbe: Stekar, Jesenice ob Savi, 1508

Sprejem 5 do 7 boljnih gospodov na dobro domačo hrano. Naslov pove uprava »Tabora«. 1505

Staro pohištvo se radi selitve po jako nizki ceni prodaja. Cankarjeva ulica 2, pritišje. 1506

Vi dobite poštni paket franco povsod: 1 fini med, konjak, 1 hol. liker Levett, 1 Co-infreanks liker, 1 Triple sec; vse skupaj samo za Din. 252.— Hmelak i drug, Maribor. 1301

Najlepše srajce, kravate, klobuke, nogavice in ostalo modno blago dobite po ugodnih cenah v modni trgovini B. Veselinovič & Komp., Maribor, Gospodarska ul. 26. 1382

Na prodaj voz za izvoščke, 2 novi postelji z nočnimi omarami, 2 mizi, 4 novi stoli in druge stvari radi selitve po zelo nizkih cenah na prodaj. Vprašati vsak dan od 9.—16. ure v Studencih, Aleksandrova cesta 48. 1500 2—2

Kompletna spalnica iz trdega lesa, kuhinjska oprema, več miz in stolov, dva štedilnika, ena omarica z 4 predali, in ravnostnosti po ugodni ceni radi selitve na prodaj. Vprašati v vojnici »Kralja Petra« (Kadetnica) soba številka 90. 1493 2—2

Lokal za skladišče, obrt, delavnico ali pisarno, 32 m² v Dravski ulici, se takoj odda. Pojasnila Dravska ulica 10, I. nadst. vrata 11. 1487 4-2

Hrastov les v deblini 35, 50, 100, 130 mm, približno en vagon se po ceni odda. Mizarstvo Koroska cesta št. 46. 1482 5—2

Na prodaj dobro vpeljana trgovina z mešanim blagom na Koroski cesti. Najemnina vključena. Videl. Glavni trg 5. 1480 4—2

Staro lito železo

kupujejo po najvišjih cenah 1507

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Vinotoč

LOCHERT-BOJANC

1495
Meljski hrib št. 17
od 22. julija otvorjen.

Iščem skladišče

v bližini Glavnega trga. Najemnino plačam letno, na željo tudi za več let v naprej. Ponudbe na poštni predal 34* Maribor. 1466 3—3

Novo! Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Vrsta izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, hrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2386

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Galanterija Nogavice

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

kupite najcenejše pri trdki

Anica Traun, Maribor

Grajski trg 1. 1179

Podpirajte slovenske tvrdke!

Mihel Zevaco: KRALJEV TEKMEC.

(Nadaljevanje in konec romana: Markiza Pompadour.)

Poslovenila: Rožandra.

(Dalje.)

(28)

Ali to je bilo zadnje sredstvo, katerega bi se smel poslužiti v skrajnem trenutku, ko bi že opazil, da je izgubil igro. In radi tega se mu je zdelo pametno umakniti se ter hinavsko odvrniti:

»Zal, da sem imel nesrečo užaliti vaše Velikanstvo.«

»Vi, gospod, — oje, — je odvrnil nato kralj, tako izrazitim zaničevanjem, da je občutil d' Etioles kakor zausnico, katere mu je splala vso kri k srcu, da je pobledel.

»Dovolil sem se, obrniti se do kralja, — ja odgovoril d' Etioles, — ker poznam onega, ki mi je uplenil ženo.«

In srepo je gledal kralju v obraz, trudeč se, da mu z dobro igrano mimiko dokáže, da ve, da on, ki mu je ugrabil soprogo kralj Ludvik XV. sam.

»Ali kralja to ni vznemirilo in hladno je odvrnil na to:

»Sploh, — gospod, kaj hočete vi pravzaprav, koga sumničite, koga hočete obdolžiti?«

Na to natančno, kategorično vprašanje je bilo treba tudi kategorično odgovoriti. — Ni bilo več časa za mencanje, za umikanje.

Sveda ni smel niti od daleč misliti, da bi obdolžil kralja samega, to bi se reklo, da hoče zaigrati svojo glavo, — kajti kralj se je kazal tako mirnega, hladnokrvnega, da se je gospod davčni prejemnik začel izpraševati, ali ne zasleduje napačne poti, ali ni morda res kralj čisto nekriv na odvedenju njegove soproge.

In tedaj, — kaj tedaj? —

Koliko vprašajev, koliko odgovorov,

ki jih ni znal, in vedno bolj se je vznemirjal d' Etioles.

Da, — kaj sta mu vendar pripovedovala onadva pijanca? —

Zakaj mu je Berryer ugrabil ženo, kake vzroke je imel za to? —

In — če bi bila pijančka sanjala vse to? — Če je cela pripoved le fantazija vžitega alkohola? —

Če je tudi Berryer nekriv, če tudi Berryer lahko taji, — kaj potem? —

Kdo je potem ugrabil njegovo ženo? Ker edino to je bilo gotovo, da je njegova soproga izginila, in on ni sanjal, ni se mu bledlo.

Vsa ta vprašanja so se bliskovito gonila po trdnih možganih.

Medtem pa je moral še misliti, kaj naj odgovori kralju, kako mu naj dokáže, da se ne pusti zasmehovati, ako bi Ludvik XV. hotel tajiti in ne priznati svoje sokrivde.

Odgovoril je hitro:

»Kaj zahtevam, sire, kaj prosim? — Pravico. Zadoščenje. — Koga obdolžujem? — Berryerja!«

Medtem je pa opazoval kralja in gledal, kak utis napravijo besede, katere je bil izrekel s preračunano počasnostjo. — Misli je pa pri sebi:

»Hočeš vse jasno, — še črko na i. — Evo — tu jo imaš! — In sedaj, sire, vidite pač, da vem vse in da bodeva sedaj midva poravnala najin račun, — sire, — sedaj bodeva obračunala!«

Pri zadnjih besedah d' Etiolesa je kralj pogledal s takim začudenjem in nepotvrjenim presenečenjem, da je bilo videti, da smatra d' Etiolesa res za blaznega.

D' Etioles je to opazil in pretresla ga je do groze kraljeva mirnost, nevednost osuplost in da ga je obliil mrzel pot.

Kralj pa je, kot da lastnim ušesom ne verjame, ponovil:

»Policijski poveljnik, — policijski poveljnik, — to je pa vendar nekaj čudnega.«

V tem trenutku pa, kakor da ga je priklcala nevidna moč in kot da bi bil

sam nevidno prisostvoval pogovoru ter spoznal pravi trenutek, da se prikaže na pozorišču, — je vstopil Berryer, policijski poveljnik ter se ustavil par korakov pred kraljevo pisalno mizo. — Njegovo ponašanje je bilo skrajno mirno in dostojanstveno.

»Zlomka, vi prihajate, pa res v pravem trenutku, Berryer,« — je vzkliknil veselo kralj, — »slišali bodele nekaj.«

Berryer se je molče priklonil, — a pogledal je kralja tako izrazito, da je ta razumel, da je policijski poveljnik prisostvoval skrit celemu pogovoru in da ve, kaj je na celi stvari.

D' Etioles tega pogleda ni prestregel, in pojmiti je začel, da je igra izgubljena; ta misel sama ga je popolnoma potrla.

Kralj pa je še zmiraj šaljivo nadaljeval:

»Veste-li, Berryer, da se zalčeva od mene vašo glavo?«

»Oh, oh,« — se je začudil Berryer.

»In vendar moram reči, da mi je moja glava jako draga, Res, priznati moram, — je smehljaše pristavil, — da imam to slabost, — jaz imam svojo glavo jako radi!«

»In veste, česa se vas obdolžuje?« — je vprašal kralj smejoč se.

»Mene se obdolžuje?« — je vprašal nato Berryer ter namršil obrvi v jezen izraz.

Kralj je priklimal z glavo.

»Prosim odpusčenja, sire, — ali kdo me obdolžuje?«

Brez odgovora je kralj še s prstom pokazal na d' Etiolesa.

Berryer se je obrnil proti d' Etiolesu, katerega je dozdnevno še le tedaj opazil.

Premeril ga je s skrajno zaničevalnim prezhrom, potem pa izustil prav insolentno:

»Gospod!«

Nato se je pa, da še bolj pokaže svojo preziranjje, kratkoma obrnil in pokazal d' Etiolesu hrbet, kot da je prenikotna oseba, da bi se sploh z njim razgovarjal.

— ali pa da bi sploh upošteval kako obdolžitev.

D' Etioles se je kar tresel pri tej žalitvi in čeprav ni bil eden izmed pogumnih, je vendar spoznal, da mora stopiti proti policijskemu poveljniku, ki se je zadovoljil z zaničevalnim pogledom ter ošabno skomignil z ramami, pa omenil: »Tedad sem gotov, da moja glava ni v nevarnosti.«

»Ne smejaite se, Berryer,« — je zopet povzel kralj, in se posmehovalno namrdil, — »ne smejaite se, ker tu gre za skrajno važno in resno stvar.«

Potem se je pa obrnil proti d' Etiolesu, ki je od jeze in ponižanja stiskal onemoglo pesti.

»Evo vam gospoda policijskega poveljnika, — ponovite, gospod, kar ste meni povedali!«

D' Etioles je čutil, kako se odpira prepad pod njim, vendar je s skrajno trdno voljo in pogumom stopil pred Berryerja ter ga trdno pogledal, potem pa odvrnil kralju:

»Sire, prišel sem, da vas prosim pravice.«

»Dobro, gospod,« — je rekel nato kralj resnobno. — »In proti komu?«

»Proti temu možu!«

D' Etioles je izgovoril te tri besede z vso svojo razžaljeno grandezjo, in in razjarjen ter grozilno stegnil roko proti Berryerju.

»Ta mož,« — ga je zavrnil kralj, podarjajoč od Etiolesa rabljeno besedo, — »ta mož je gospod policijski poveljnik, — pomislite to dobro!«

D' Etioles se je priklonil, molče pritrdivši, da vzdržuje svojo obdolžitev.

(Dalje priložnja.)

Obiskujte

mestni muzej

Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.